

32007D0049

L 20/16

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

27.1.2007.

ODLUKA VIJEĆA**od 22. siječnja 2007.****o načelima, prioritetima i uvjetima sadržanim u Europskom partnerstvu s Crnom Gorom**

(2007/49/EZ)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uspostavljenih u okviru procesa stabilizacije i pridruživanja, posebno putem godišnjih izvješća o napretku.

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 533/2004 od 22. ožujka 2004. o uspostavi partnerstava u okviru procesa stabilizacije i pridruživanja ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

budući da:

(1) Europsko je vijeće u Solunu 19. i 20. lipnja 2003. podržalo uvođenje europskih partnerstava kao načina ostvarenja europske perspektive zemalja zapadnog Balkana.

(2) Uredba (EZ) br. 533/2004 predviđa da Vijeće treba odlučiti o načelima, prioritetima i uvjetima koje će sadržavati europska partnerstva, kao i sve daljnje prilagodbe.

(3) Uredba (EZ) br. 533/2004 navodi da se praćenje europskih partnerstava osigurava na temelju mehanizama

(4) Dana 14. lipnja 2004. Vijeće je usvojilo prvo Europsko partnerstvo sa Srbijom i Crnom Gorom uključujući Kosovo na temelju Rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1244 ⁽²⁾. Vijeće je 30. siječnja 2006. odlučilo ažurirati navedeno Europsko partnerstvo ⁽³⁾.

(5) Crna Gora proglasila je svoju neovisnost 3. lipnja 2006. nakon referenduma održanog 21. svibnja 2006.

(6) Dana 12. lipnja 2006. na Vijeću za opće poslove i vanjske odnose, Europska unija i njezine države članice odlučile su dalje razvijati odnose s Republikom Crnom Gorom kao suverenom, neovisnom državom.

(7) Stoga je primjereno uspostaviti novo Europsko partnerstvo s Crnom Gorom na temelju dijela koji se odnosi na Crnu Goru u smislu Europskog partnerstva sa Srbijom i Crnom Gorom usvojenog u siječnju 2006., ažuriranog u pogledu nalaza Izvješća o napretku iz 2006., i dopunjenog prioritetima koji se tiču izazova Crne Gore kao neovisne države.

⁽²⁾ Odluka Vijeća 2004/520/EZ od 14. lipnja 2004. o načelima, prioritetima i uvjetima sadržanim u Europskom partnerstvu sa Srbijom i Crnom Gorom uključujući Kosovo kako je definirano Rezolucijom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1244 od 10. lipnja 1999. (SL L 227, 26.6.2004., str. 21.).

⁽³⁾ Odluka Vijeća 2004/56/EZ od 30. siječnja 2006. o načelima, prioritetima i uvjetima sadržanim u Europskom partnerstvu sa Srbijom i Crnom Gorom uključujući Kosovo kako je definirano Rezolucijom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1244 od 10. lipnja 1999. i o stavljanju Odluke 2004/520/EZ izvan snage (SL L 35, 7.2.2006., str. 32.).

⁽¹⁾ SL L 86, 24.3.2004., str. 1. Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ) br. 269/2006 (SL L 47, 17.2.2006., str. 7.).

- (8) Kako bi se pripremila za daljnju integraciju s Europskom unijom, nadležna tijela Crne Gore trebala bi razviti plan s rasporedom i posebnim mjerama za rješavanja prioriteta ovog Europskog partnerstva,

ODLUČILO JE:

Članak 1.

U skladu s člankom 1. Uredbe (EZ) br. 533/2004, načela, prioriteta i uvjeti u Europskom partnerstvu s Crnom Gorom utvrđeni su Prilogom koji čini sastavni dio ove Odluke i koji, za Crnu Goru, zamjenjuje Prilog Odluci 2006/56/EZ.

Članak 2.

Provedba Europskog partnerstva s Crnom Gorom ispituje se mehanizmima utvrđenim na temelju procesa stabilizacije i

pridruživanja, posebno godišnjim izvješćima o napretku koje podnosi Komisija.

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu trećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu 22. siječnja 2007.

Za Vijeće

Predsjednik

F.-W. STEINMEIER

PRILOG

CRNA GORA: EUROPSKO PARTNERSTVO 2006.**1. UVOD**

Europsko vijeće podržalo je uvođenje Europskih partnerstava kao načina ostvarenja europske perspektive zemalja zapadnog Balkana.

Dana 30. siječnja 2006. Vijeće Europske unije usvojilo je Europsko partnerstvo za Srbiju i Crnu Goru uključujući Kosovo na temelju Rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1244 od 10. lipnja 1999. Crna Gora proglasila je svoju neovisnost 3. lipnja 2006. nakon referenduma održanog 21. svibnja. Nakon toga uslijedio je priznavanje od strane Europske unije i njezinih država članica. Stoga je primjereno usvojiti ažurirano Europsko partnerstvo samo za Crnu Goru. Ovo ažurirano partnerstvo temelji se na dijelovima prethodnog Europskog partnerstva za Srbiju i Crnu Goru (uključujući Kosovo) koji se odnose na Crnu Goru. Dodaje elemente koji odražavaju nove ovlasti Crne Gore i izazove s kojima je suočena kao neovisna država.

Nadležna tijela u Crnoj Gori trebala bi razviti plan uključujući raspored i posebne mjere za rješavanje pitanja prioriteta Europskog partnerstva.

2. NAČELA

Proces stabilizacije i pridruživanja ostaje opći okvir za europsko usmjerenje zemalja Zapadnog Balkana na njihovom putu prema članstvu.

Glavni utvrđeni prioriteti odnose se na sposobnost Crne Gore da ispuni kriterije koje je definiralo Europsko vijeće u Kopenhagenu 1993. i uvjete određene vezano uz proces stabilizacije i pridruživanja, posebno uvjete koje je definiralo Vijeće u svojim zaključcima od 29. travnja 1997. i 21. i 22. lipnja 1999., sadržaju završne deklaracije Zagrebačkog sastanka na vrhu od 24. studenoga 2000. i Solunskoj agendi.

3. PRIORITETI

Prioriteti navedeni u ovom Europskom partnerstvu odabrani su na temelju osnove da je realno očekivati da ih Crna Gora može ispuniti ili znatno unaprijediti u sljedećih nekoliko godina. Izvršena je razlika između kratkoročnih prioriteta, za koje se očekuje da će se ostvariti u roku od jedne do dvije godine, i srednjoročnih prioriteta, za koje se očekuje da će se ostvariti u roku od tri do četiri godine. Prioriteti se odnose na zakonodavstvo i njegovu provedbu.

Uzimajući u obzir znatne troškove ispunjavanja svih zahtjeva EU-a kao i složenost tih zahtjeva u određenim područjima, ovo partnerstvo u trenutačnoj fazi ne uključuje sve važne zadatke. Buduća partnerstva uključivat će daljnje prioritete u skladu s napretkom Crne Gore.

Među kratkoročnim prioritetima, ključni su oni koji su utvrđeni i grupirani zajedno na početku popisa. Redoslijed navedenih ključnih prioriteta ne podrazumijeva rangiranje po važnosti.

3.1. KRATKOROČNI PRIORITETI**Ključni prioriteti**

- Donijeti novi ustav, na temelju općeg konsenzusa, u skladu s europskih normama, posebno u područjima ljudskih prava i prava manjina, organizacije pravosuđa te revizorskih, obrambenih i sigurnosnih struktura.
- Završiti uspostavu pravnog i institucionalnog uređenja potrebnog za neovisnu državu, uključujući potpis i ratifikaciju međunarodnih instrumenata na koje je pristala Državna zajednica Srbije i Crne Gore.
- Nastaviti napore u provedbi reforme javne uprave, uključujući sustav plaća državne službe, kako bi se osiguralo transparentno zapošljavanje kao i profesionalnost i pouzdanost, posebno ojačati europske integracijske strukture na svim razinama (uključujući u odgovarajućim ministarstvima i u parlamentu) i mehanizme usklađivanja vezane uz pitanja Europske unije.

- Finalizirati planove za reformu pravosudnog sustava; ukloniti zapošljavanje i upravljanje karijerom iz ovlasti parlamenta i uspostaviti transparentne postupke temeljene na profesionalnim i objektivnim kriterijima za odabir i razvoj karijere; racionalizirati sudski sustav i modernizirati postupke te unaprijediti administraciju; osigurati primjereno i održivo financiranje za pravosudni sustav.
- Unaprijediti borbu protiv organiziranog kriminala i korupcije na svim razinama, uključujući putem uspostave učinkovitih institucionalnih mehanizama za međugencijsku suradnju i unaprjeđenje operativne sposobnosti tijela koja provode zakone.
- Ojačati parlamentarni nadzor nad obrambenim i sigurnosnim strukturama.
- Nastaviti potpunu suradnju s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju.
- Ojačati sposobnost usvajanja i provođenja mjera koje proizlaze iz obveza Sporazuma o stabilizaciji u pridruživaju, posebno ažurirati sposobnost carine da ispravno primjenjuje pravila podrijetla i metode administrativne suradnje.

Politički kriteriji

Demokracija i vladavina prava

Iz b o r i

- U skladu s preporukama Ureda za demokratske institucije i ljudska prava, depolitizirati izbornu administraciju, poboljšati njezino funkcioniranje, posebno vezano uz objavu rezultata, šifrirati zakonodavstvo koje se odnosi na izbore, primijeniti pravila za medijsko praćenje kampanja i uvesti pravila koja jamče transparentnost za dodjelu mjesta u skladu s europskim normama; postaviti transparentan okvir za financiranje kampanja.

Parlament

- Ojačati sveukupne zakonodavne i nadzorne sposobnosti parlamenta, posebno putem provedbe novousvojenih pravila postupanja.
- Ojačati sposobnost parlamenta u novim područjima ovlasti.
- Ojačati funkcioniranje Odbora za europsku integraciju i osigurati odgovarajuću administrativnu i stručnu potporu.

Javna uprava

- Nastaviti proces depolitiziranja javne uprave.
- Ojačati administrativnu sposobnost ureda Europskog ombudsmana; osigurati odgovarajuće praćenje preporuka Europskog ombudsmana.
- Nastaviti provedbu procesa decentralizacije i ažurirati kapacitete općina.

Pravosudni sustav

- Osigurati provedbu zakona o obveznom početnom i stalnom osposobljavanju sudaca, tužitelja i sudskog pomoćnog osoblja te nastaviti jačati centre za pravosudnu obuku.
- Finalizirati planove za reformu pravosudnog sustava; ukloniti zapošljavanje i upravljanje karijerom iz ovlasti parlamenta i uspostaviti transparentne postupke temeljene na profesionalnim i objektivnim kriterijima za odabir i razvoj karijere; racionalizirati sudski sustav i modernizirati postupke te unaprijediti administraciju; osigurati primjereno i održivo financiranje za pravosudni sustav.

- Osigurati garancije za jačanje autonomije i učinkovitosti sustava tužiteljstva, uključujući u vezi s pitanjima proračuna. Ojačati ured tužitelja za organizirani kriminal i ažurirati sposobnosti u području politike borbe protiv korupcije.
- Ažurirati sposobnost Ministarstva pravosuđa za međunarodnu pravosudnu suradnju.

Politika borbe protiv korupcije

- Izmijeniti zakon koji se odnosi na sukob interesa i provesti ga s ciljem uklanjanja svih mogućih slučajeva sukoba interesa dužnosnika.
- Povećati napore da bi se provela strategija borbe protiv korupcije, posebno kroz osiguranje primjerenih financijskih i ljudskih resursa tijelima za provedbu zakona da bi se osigurala njezina provedba.
- Razviti i u potpunosti provesti zakone koji se odnose na političke stranke i financiranje političkih stranaka da bi se osigurala transparentnost i jasnoća.

Ljudska prava i zaštita manjina

- Osigurati učinkovite mehanizme za provedbu obveza koje proizlaze iz međunarodnih instrumenata, posebno vezano uz Europsku konvenciju o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i Europsku konvenciju o sprečavanju mučenja.
- Poduzimati sveobuhvatne i transparentne korake u svim navodnim slučajevima lošeg postupanja. Ojačati službe unutarnjeg nadzora koje se bave pitanjima lošeg postupanja agenata koji provode zakone.
- Unaprijediti uvjete u zatvorima, posebno vezano uz ranjive grupe poput maloljetnih počinitelja kaznenih djela i onih kojima je potrebna psihijatrijska pomoć; osigurati odgovarajuće praćenje uvjeta u zatvorima koji se odnose na zatvorenike koji odslužuju duge kazne i zatvorenike koji su povezani s organiziranim kriminalom, osigurati daljnje osposobljavanje zatvorskog osoblja i unaprijeđenje kapaciteta namijenjenih za potrebne potrebe.
- Donijeti sveobuhvatne zakone za borbu protiv diskriminacije.
- Osigurati provedbu zakona o pristupu javnim podacima. Nastaviti s preobražajem Radio-televizije Crne Gore u javno radio-televizijsko poduzeće i osigurati odgovarajuća sredstva u tu svrhu.
- Provoditi memorandum o suradnji između nevladinih organizacija i državnih tijela.
- Nastaviti provedbu zakona o povratu imovine.
- Osigurati odgovarajući okvir, uključujući na razini ustava, za zaštitu prava manjina. Provoditi strategiju i akcijski plan koji se odnose na integraciju Roma, uključujući izbjeglice.

Regionalna pitanja i međunarodne obveze

- Nastaviti jačanje regionalne suradnje i dobrosusjedskih odnosa s ciljem, između ostalog, promicanja pomirbe. Provoditi sporazume o slobodnoj trgovini sa susjednim zemljama, posebno u kontekstu novog Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini (CEFTA). Poboľjšati prekograničnu suradnju u područjima borbe protiv organiziranog kriminala, krijumčarenja i nedopuštene trgovine, pravosudne suradnje, upravljanja granicama, okoliša, prometa i energije.
- Osigurati zaštitu prava izbjeglica i interno raseljenih osoba. Staviti izvan snage sve diskriminacijske odredbe u područjima rada, pristupa vlasničkim pravima, pravnih lijekova i pristupa državljanstvu; jamčiti neometan pristup zdravstvenim uslugama i osobnim dokumentima. Osigurati prava stvarnog izbora između održivog povrata i integracije te, onima koji odaberu potonje, pružiti uvjete za integraciju.

- Uskladiti nacionalno zakonodavstvo i praksu sa svim odgovarajućim međunarodnim normama i sporazumima kroz potpisivanje i ratifikaciju odgovarajućih međunarodnih instrumenata na razini Vijeća Europe i Ujedinjenih naroda vezanih uz borbu protiv organiziranog kriminala i financijskog kriminala, uključujući korupciju.

Gospodarski kriteriji

- Održavati makroekonomsku stabilnost kroz potrebnu fiskalnu prilagodbu i konsolidaciju.
- Razviti institucionalne i analitičke kapacitete potrebne za sastavljanje i provedbu „gospodarskog i fiskalnog programa” koji je predložila Komisija Europskih zajednica.
- Provoditi sustav upravljanja javnim rashodima, posebno u vezi planiranja proračuna za programe, srednjoročnog planiranja proračuna i uvođenja elemenata obračunskog računovodstva.
- U cijelosti integrirati proračun kapitala u opće državne račune, uključujući državne rashode kapitala.
- Nastaviti proces restrukturiranja i privatizacije poduzeća u državnom vlasništvu.
- Usvojiti i provoditi zakon koji se odnosi na nadzor osiguranja.
- Nastaviti napore promicanja prilagodljivosti i vještina radne snage, uz potpun angažman poslodavaca i sindikata u tom procesu.
- Nastaviti s potrebnim prilogodbama trgovinskih režima Crne Gore, da bi bili u skladu s autonomnim trgovinskim mjerama i budućim Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju.

Europske norme

Unutarnje tržište

Slobodno kretanje robe

- Završiti uspostavu pravnog i institucionalnog uređenja vezanog uz standardizaciju, nadzor nad tržištem, certificiranje, mjeriteljstvo, akreditaciju i ocjenu sukladnosti u skladu s pravnom stečevinom Europske unije da bi se stvorili povoljni uvjeti za trgovinu. Započeti usvajanje europskih norma.
- Uspostaviti unutarnje mehanizme za savjetovanje i obavješćivanje za nove tehničke uredbe prije njihova usvajanja mjera koje utječu na trgovinu.
- Uspostaviti pravni okvir i administrativni kapacitet za aktivnu zaštitu potrošača i zdravlja u skladu s potrošačkom i zdravstvenom politikom EU-a.
- Nastaviti provođenje potrebnih reforma radi sukladnosti s pravilima i obvezama WTO-a da bi se ubrzao proces pristupanja WTO-u.

Carine i porezi

- Dodatno uskladiti carinsko zakonodavstvo i postupke s pravnom stečevinom Europske unije. Nastaviti modernizaciju carinske administracije da bi se osigurala visoka razina administrativnog kapaciteta i borba protiv korupcije, prekograničnog kriminala i utaja poreza.
- Izmijeniti i provoditi zakone u području pravila podrijetla da bi se uvela pravna osnova za primjenu pravila podrijetla EZ-a za potrebe autonomnih trgovinskih mjera; u tu svrhu osigurati podatke i osposobljavanje operatera i carinskih dužnosnika.
- Dodatno uskladiti zakone o porezima s pravnom stečevinom Europske unije. Unaprijediti provedbu zakona o porezima, s naglaskom na ubiranjima prihoda i nadzoru s ciljem smanjivanja poreznih prijevара.

- Primjenjivati načela kodeksa ponašanja pri oporezivanju poslovanja i osigurati sukladnost novih poreznih mjera s tim načelima.

Konkurencija

- Uspostaviti i osigurati primjerena sredstva za rad tijela nadležnog za konkurenciju, funkcijski potpuno neovisnog.
- Ojačati okvir državne pomoći i povećati transparentnost, kao prvi korak prema nadzoru državne pomoći u skladu sa zahtjevima Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Javna nabava

- Provoditi učinkovit režim javne nabave u skladu s načelima EU-a, uključujući i vezano uz pravne lijekove. Osigurati potpunu transparentnost postupaka, neovisno o vrijednosti dotičnog ugovora, i nediskriminaciju između crnogorskih dobavljača i dobavljača iz EU-a.
- Osigurati uspostavu i funkcioniranje agencije za javnu nabavu i revizorskog tijela te unaprijediti njihov upravni kapacitet; osigurati odgovarajuće osposobljavanje osoblja u ugovornim subjektima odgovornog za provedbu pravila nabave.

Pravo intelektualnog vlasništva

- Znatno ojačati razinu zaštite prava intelektualnog vlasništva, posebno kroz usvajanje cjelovitog pravnog okvira o pravima intelektualnog vlasništva, uključujući učinkovito izvršavanje odredaba, te kroz uspostavu ureda za prava intelektualnog vlasništva.
- Ojačati kapacitete za provedbu i izvršavanje zakona u tom području, uključujući granične službe, agencije koje provode zakone i sudstvo.
- Službeno potvrditi sudjelovanje u glavnim međunarodnim sporazumima i u području prava intelektualnog vlasništva.

Financijske službe

- Ojačati regulatorni i nadzorni okvir za financijske institucije i tržišta, u skladu s trenutačnim praksama EU-a, posebno vezano uz bankarski sektor.
- Učvrstiti suradnju s domaćim nadzornicima stranih banaka sa značajnim podružnicama u Crnoj Gori, uključujući kroz zaključivanje ugovora o suradnji.

Pravo trgovačkih društava

- Učvrstiti izvršavanje zahtjeva za financijsko izvješćivanje, posebno za financijske institucije i trgovačka društva koja kotiraju na burzi.

Zapošljavanje i socijalne politike

- Unaprijediti kapacitete Ministarstva rada i socijalne pomoći u području oblikovanja politika i praćenja, uz naglasak na integraciju mladih ljudi, žena i ranjivih skupina na tržište rada; poboljšati upravljanje učinkovitosti mjera za aktivno zapošljavanje koje provodi crnogorska služba za zapošljavanje.
- Povećati rad inspektorata rada da bi se osigurali zdravlje i sigurnost na radu.
- Pospješiti napore za promicanje kvalitete obrazovnog sustava i cjeloživotnog učenja.
- Dalje unapređivati kvalitetu, učinkovitost i važnost visokog obrazovanja i podupirati njegovu integraciju u europsko područje visokog obrazovanja.

*Sektorske politike***Industrija i mala i srednja poduzeća**

- Nastaviti provedbu Europske povelje za mala poduzeća.
- Učvrstiti agenciju za promicanje ulaganja. Unaprijediti poticanje poslovanja i savjetovanje.
- Usvojiti zakon o usklađivanju i ubrzanju izdavanja licenci i sustava za izdavanje dozvola; provoditi zakone u uskoj suradnji s lokalnim državnim tijelima; i usvojiti i provoditi akcijski plan vezan uz smanjenje poslovnih prepreka.
- Ubrzati uspostavu i provedbu državnog jamstvenog fonda za mala i srednja poduzeća.

Poljoprivreda i ribarstvo

- Nastaviti s povećanjem administrativnog kapaciteta potrebnog za sastavljanje i provedbu politike poljoprivrednog i ruralnog razvoja.
- Usvojiti zakon o sigurnosti hrane, zakon o zaštiti životinja i novi veterinarski zakon te ojačati veterinarske i fitosanitarne službe, uključujući nadzorne i laboratorijske kapacitete.
- Nastaviti napore vezane uz usklađivanje zakona s pravnom stečevinom Europske unije u veterinarskom i fitosanitarnom području, uključujući uspostavu integriranog sustava sigurnosti hrane čiji je cilj izbjeći preklapanje i povećati sigurnost hrane. Pripremiti sustav identifikacije životinja i evidentiranja goveda u skladu sa zahtjevima EU-a.
- Finalizirati strategije u području ribarstva i povećati kapacitete Crne Gore da provodi politiku ribarstva u skladu s normama EU-a, uključujući one koje se odnose na međunarodnu suradnju.
- Osigurati zaštitu oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti evidentiranih u Zajednici u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 510/2006 ⁽¹⁾.

Okoliš

- Nastaviti usklađivanje crnogorskih zakona sa zakonima i normama EU-u, posebno okvirne zakone o zaštiti okoliša. Razvijati administrativne kapacitete za provedbu i izvršavanje usvojenih zakona.
- Razvijati cjelokupnu strategiju zaštite okoliša (voda, otpad, zrak). Usvojiti plan korištenja zemljišta; usvojiti strategiju održivog razvoja i sektorske strategije (integrirano upravljanje obalnim područjem, biološka raznolikost, klimatske promjene). Povećati administrativne kapacitete za upravljanje okolišem.

Prometna politika

- Nastaviti s usklađivanjem zakona iz područja zrakoplovstva, uključujući kontrolu zračnog prometa, s pravnom stečevinom Europske unije, u skladu s obvezama preuzetim potpisivanjem Sporazuma o europskom zajedničkom zračnom prostoru.
- Ojačati upravu civilnog zrakoplovstva i imenovati operativno nezavisno tijelo za ispitivanje zrakoplovnih nesreća, nacionalno nadzorno tijelo za pružatelja zrakoplovnih usluga i tijelo odgovorno za izvršavanje prava zračnih putnika.
- Nastaviti provedbu Memoranduma o razumijevanju o razvoju osnovne regionalne prometne mreže jugoistočne Europe, uključujući suradnju s Transportnim opservatorijem jugoistočne Europe.
- Provoditi zakon o cestovnom prijevozu (uključujući uspostavu odgovarajućih struktura za provedbu). Osigurati dovoljne resurse za održavanje prometne infrastrukture i institucija.

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 510/2006 od 20. ožujka 2006. o zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (SL L 93, 31.3.2006., str. 12.).

Energija

- Ratificirati i nastaviti provedbu obveza preuzetih u okviru potpisanog Ugovora o energetskej zajednici.
- Završiti i provoditi strategiju razvoja energije i strategiju energetske učinkovitosti; povećati administrativne kapacitete Ministarstva gospodarstva u području energije.
- Osnovati regulatorno tijelo i usvojiti odgovarajuće zakone u području nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja.
- Osigurati izvršavanje zakona i transparentnost na energetskom tržištu.

Informacijsko društvo i mediji

- Ojačati agenciju za telekomunikacije da bi primjenom odgovarajućih zakona, posebno vezano uz uvođenje odgovarajućih mjera za zaštitu konkurencije, poticala konkurenciju na tržištu.
- Ojačati administrativne kapacitete Ministarstva gospodarstva u području elektroničkih komunikacija. Poduzeti daljnje korake za uravnoteživanje tarifa, dodatno riješiti pitanja uvjeta međupovezanih tarifa te riješiti pitanje naknada za izdavanje licenci.
- Jamčiti operativnu neovisnost televizijskog tijela.
- Osigurati nesmetanu preobrazbu Radio-televizije Crne Gore u javnog pružatelja usluga i osigurati sredstva za njegovo učinkovito funkcioniranje.

Financijski nadzor

- Ažurirati javnu strategiju unutarnjeg financijskog nadzora pozivajući se na kratko i srednjoročne ciljeve, uz odgovarajuću podršku informacijskog sustava; povećati kapacitete unutarnje revizije.
- Dodatno ojačati državni revizorski ured i osigurati odgovarajuće ustavne garancije.

Statistika

- Prikupljati i prenositi statističke podatke u skladu sa statističkim zahtjevima povezanim s gospodarstvom, trgovinom, monetarnim i financijskim područjima, prema trenutačnim praksama EU-a.
- Revidirati i usvojiti glavni plan za statistiku s ciljem poboljšanja kvalitete i širenja područja primjene statistike. Ojačati prikupljanje i obrađivanje poljoprivrednih statističkih podataka u skladu sa normama i metodologijom EU-a; provoditi nomenklaturu HS 2007.

Pravda, sloboda i sigurnost

Vize, granična kontrola, azil i migracija

- Razviti institucionalne kapacitete u vezi vizne politike i uskladiti vizne politike s politikama EU-a.
- Ojačati integrirano upravljanje granicama i osigurati dosljednu provedbu od strane svih nadležnih tijela, uključujući nadzor civila.
- Usvojiti zakon o azilu i provesti izgradnju planiranih prihvatnih centara za osobe koje traže azil i izbjeglice.

Pranje novca

- Osigurati učinkovitu provedbu i koordinaciju zakona protiv pranja novca te ojačati financijsku obavještajnu jedinicu.

Droge

- Dodatno razviti kapacitete međunarodne suradnje centra za borbu protiv droga i krijumčarenja i unaprijediti mogućnosti operativne analize, uključujući uspostavu odgovarajućih baza podataka.
- Razviti nacionalnu strategiju za borbu protiv zlouporabe droga i nedopuštenu trgovinu, u skladu s Strategijom EU-a o drogama od 2005. do 2012. i akcijskim planom EU-a za borbu protiv droga od 2005. do 2008., te razviti kampanju podizanja svijesti javnosti vezano uz droge.
- Uspostaviti norme koje se odnose na sprječavanje zlouporabe prekursora i drugih osnovnih supstanca za proizvodnju nedopuštenih droga.
- Razviti ovlasti odgovarajućih tijela za provedbu zakona s ciljem borbe protiv zlouporabe droga i nedopuštene trgovine.

Policija

- Dodatno ojačati stručnu sposobnost policije, putem specijaliziranog osposobljavanja, razvoja obavještajnih služba i alata za analizu rizika.
- Osigurati ispravno funkcioniranje policijske akademije.

Borba protiv organiziranog kriminala i terorizma

- Uspostaviti učinkovite institucionalne mehanizme za međuagencijsku suradnju u području borbe protiv organiziranog kriminala i ojačati kapacitete policijskog odjela u borbi protiv organiziranog kriminala.
- Povećati kapacitet za korištenje posebnih istraživačkih sredstava u skladu s odgovarajućim garancijama te ojačati obavještajnu djelatnost povezanu s kriminalom.
- Usvojiti zakone i razviti kapacitet za pljenidbu imovine i dobitaka stečenih kroz kriminalne radnje.
- Povećati učinkovitost međunarodne suradnje i provedbu odgovarajućih međunarodnih konvencija o terorizmu i sprečavanju i borbi protiv organiziranog kriminala; unaprijediti suradnju i razmjenu podataka između svih grana sigurnosnih služba i s ostalim zemljama; spriječiti financiranje i pripremu terorističkih činova.

Trgovina ljudima

- Nastaviti jačanje borbe protiv trgovine ljudima, uključujući pružanje primjerene pomoći i zaštite žrtvama.

Zaštita osobnih podataka

- Usvojiti zakone o zaštiti osobnih podataka i osnovati neovisno nadzorno tijelo za zaštitu podataka.
- Poduzeti potrebne korake za pripremu zaključka sporazuma o suradnji s Europolom.

3.2. SREDNJOROČNI PRIORITETI

Politički kriteriji

Demokracija i vladavina prava

Ustavna pitanja

- U cijelosti provesti novi ustav usvojen u skladu s europskim normama.

Izbori

- Dalje osiguravati visoke norme vezano uz organizaciju izbora; provoditi transparentan okvir za financiranje kampanja.

Parlament

- Nastaviti jačanje kapaciteta parlamenta u svim područjima, posebno u vezi s usvajanjem pravne stečevine Europske unije.

Javna uprava

- Dodatno ojačati jedinice za europsku integraciju u odgovarajućim ministarstvima i koordinaciju mehanizama vezanih uz pitanja EU-a uključujući Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju i IPA.
- Razviti načela, postupke i odgovarajuće administrativne kapacitete u pogledu uspostave decentraliziranog sustava provedbe za upravljanje pomoću EU-a u skladu sa zahtjevima EU-a.
- Dodatno ojačati tijelo za upravljanje ljudskim resursima. Ojačati proces donošenja politika. Nastaviti provedbu reforme decentralizacije.
- Dodatno ojačati transparentno zapošljavanje, profesionalnost i odgovornost, uključujući putem pravila ponašanja i smjernica.
- Nastaviti restrukturiranje i reformu oružanih snaga, uključujući, prema potrebi, smanjenje njihovog broja.

Pravosudni sustav

- Osigurati primjereno funkcioniranje centra za pravosudnu obuku. Provesti informacijsku strategiju za pravosuđe.
- Završiti strateški okvir za pravosudnu reformu; provoditi planove reforme; provoditi transparentno zapošljavanje i postupke upravljanja karijerom; nastaviti jačanje resursa pravosudnog sustava.
- Nastaviti razvoj učinkovitosti sustava tužiteljstva.
- Nastaviti s jačanjem kapaciteta Ministarstva pravosuđa za međunarodnu pravosudnu suradnju.

Politika borbe protiv korupcije

- Odlučno nastaviti sprječavanje i borbu protiv korupcije na svim razinama i osigurati povećana sredstva za sprječavanje i savladavanje korupcije. Osigurati potpunu sukladnost s Konvencijom Ujedinjenih naroda o borbi protiv korupcije te s odgovarajućim konvencijama Vijeća Europe.
- Uspostaviti učinkovite postupke za otkrivanje, obradu i praćenje slučajeva navodne prijevare i ostalih nepravilnosti koje utječu na nacionalne i međunarodne fondove, uključujući fondove Europske unije.

Ljudska prava i zaštita manjina

- Provoditi zakone protiv diskriminacije i zakone o pravima manjina.
- Nastaviti poboljšanje zatvorskih uvjeta.
- Spriječiti i riješiti loše postupanje agencija koje provode zakone.
- Osigurati uključivanje osoba s invaliditetom ili maloljetnika u sustav redovnog obrazovanja; reformirati sustav zaštite djece.

- Nastaviti promicanje integracije manjina i dobrih međuetničkih odnosa.
- Nastaviti suradnju s nevladinim organizacijama na državnoj i lokalnoj razini.

Regionalna pitanja i međunarodne obveze

- Omogućiti integraciju izbjeglica koje se ne žele vratiti. Provoditi nacionalnu strategiju o izbjeglicama kao dio cjelovite strategije o socijalnoj uključenosti i socijalnoj integraciji.
- Nastaviti provedbu regionalnih sporazuma o suradnji.

Gospodarski kriteriji

- Ojačati makroekonomsku stabilnost kroz daljnju fiskalnu prilagodbu i konsolidaciju s ciljem daljnjeg smanjenja vanjske neravnoteže.
- Povećati učinkovitost državnih rashoda, posebno kroz poboljšanje proračunskog procesa i financijskog upravljanja na razini centralne i lokalne državne vlasti. Povećati kapacitet za pripremu i izvršenje proračuna da bi se omogućilo utvrđivanje prioriteta.
- Osigurati fleksibilnije tržište rada putem postupne liberalizacije.
- Ojačati poslovno okruženje radi promicanja razvoja privatnog sektora i zapošljavanja. Posebno pojednostavniti pravosudne postupke u gospodarskim pitanjima, posebno za slučajeve bankrota.
- Oblikovati i početi primjenjivati integriranu politiku istraživanja radi potpore aktivnosti istraživanja i razvoja.

Europske norme

Unutarnje tržište

Slobodno kretanje kapitala

- U potpunosti liberalizirati kretanja kapitala i plaćanja u skladu s načelima EU-a.

Slobodno kretanje robe

- Dodatno razviti standardizaciju, posebno kroz usvajanje europskih norma. Nastaviti transponiranje direktiva sastavljenih u skladu s novim i globalnim pristupom te starim pristupom. Uspostaviti nadzor nad tržištem u skladu s pravnom stečevinom Europske unije.

Carine i porezi

- Osigurati daljnje usklađivanje crnogorskih carinskih i poreznih zakona s pravnom stečevinom Europske unije i dalje povećati administrativne kapacitete radi provedbe carinskog zakonodavstva i borbe protiv korupcije, prekograničnog kriminala i utaje poreza.
- Poboljšati transparentnost i razmjenu podataka između država članica Europske unije kako bi se olakšalo izvršavanje mjera koje sprečavaju izbjegavanje ili utaju poreza.
- Uspostaviti transparentnu razmjenu podataka s državama članicama EU-a i Komisijom Europskih zajednica kako bi se ojačalo izvršavanja mjera koje sprečavaju prijevare, utaju i izbjegavanje poreza.

Konkurencija

- Nastaviti jačanje tijela odgovornog za konkurenciju, uključujući njegovu funkcionalnu neovisnost.
- Nastaviti jačanje okvira državne pomoći i uspostaviti nadzor državne pomoći u skladu sa zahtjevima Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Javna nabava

- Nastaviti jačanje režima javne nabave, uključujući u sektoru komunalnih usluga i u vezi koncesija, dodatnim usklađivanjem domaćeg zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije i nadogradnjom administrativnih kapaciteta agencije javne nabave, revizorskog tijela i ugovornih subjekata.
- Dalje osigurati potpunu transparentnost postupaka, neovisno o vrijednosti dotičnog ugovora, i nediskriminaciju između crnogorskih dobavljača i dobavljača iz EU-a.

Pravo intelektualnog vlasništva

- Osigurati razinu zaštite sličnu onoj koju pruža EU, usklađivanjem cjelovitog domaćeg zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije o pravima intelektualnog vlasništva, stalnim jačanjem administrativnog kapaciteta i izvršavanje od strane svih odgovarajućih tijela javne vlasti, uključujući granične službe, agencije za provedbu zakona i pravosuđe.

Financijske službe

- Uspostaviti opsežni regulatorni i nadzorni okvir za financijske institucije i tržišta u skladu s načelima Europske unije.

Pravo trgovačkih društava

- Započeti usklađivanje zahtjeva za financijsko izvješćivanje s pravnom stečevinom Europske unije i osigurati njihovo učinkovito izvršavanje.

Zapošljavanje i socijalne politike

- Dalje unapređivati kapacitete Ministarstva rada i socijalne pomoći u području oblikovanja politika i praćenja, uz naglasak na integraciju mladih ljudi, žena i ranjivih skupina na tržište rada i moderniziranje socijalnih politika; dodatno poboljšati upravljanje učinkovitosti mjera za aktivno zapošljavanje koje provodi crnogorska služba za zapošljavanje.

Sektorske politike

Industrija i mala i srednja poduzeća

- Osigurati provedbu Europske povelje za mala poduzeća.
- Početi uvoditi postupak regulativne ocjene učinka. Dodatno poboljšati pristup financijama i razviti strukture poslovne potpore (klasteri, inkubatori, poslovni i tehnološki parkovi).

Poljoprivreda i ribarstvo

- Nastaviti s povećanjem administrativnog kapaciteta potrebnog za sastavljanje i provedbu politike poljoprivrednog i ruralnog razvoja. Oblikovati i početi primjenjivati politiku ruralnog razvoja.
- Ojačati institucionalni kapacitet za sigurnost hrane. Pripremiti program za ažuriranje zahtjeva za obradu hrane da bi bili u skladu sa zahtjevima Europske unije. Poduzeti korake s ciljem identifikacije ovaca i koza i evidentiranja njihovog kretanja. Poduzeti korake s ciljem osiguravanja učinkovitog nadzora domaće proizvodnje biljaka, posebno za proizvode koji podliježu posebnim zahtjevima EU-a.
- Poduzeti mjere potrebne da bi se politika koja se odnosi na ribarstvo približila normama Europske unije, posebno u područjima upravljanja resursima, inspekcije i nadzora te u tržišnim i strukturalnim politikama.
- Nastaviti s pružanjem zaštite oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti evidentiranih u Zajednici u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 510/2006 i njezinim naknadnim izmjenama. Ažurirati popis zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti u skladu s razvojima pravne stečevine Europske unije u tom području.

Okoliš

- Nastaviti usklađivanje crnogorskih zakona s normama i zakonima Europske unije, posebno zakona koji se odnose na onečišćenje zraka, vodu i kemikalije.

- Započeti provedbu plana korištenja zemljišta i cjelokupne strategije zaštite okoliša. Započeti provedbu strategije održivog razvoja i ostalih sektorskih strategija (integrirano upravljanje obalnim područjem, biološka raznolikost, klimatske promjene). Osigurati održivi financijski okvir za provedbu srednjo- do dugoročne politike zaštite okoliša.
- Ratificirati i početi provoditi Kyotski protokol.
- Nastaviti jačanje administrativnog kapaciteta ministarstava i tijela zaduženih za planiranje okoliša, izdavanje dozvola, inspekciju, izvršavanje i praćenje te upravljanje projektima.

Prometna politika

- Ojačati kapacitet izgradnje, uključujući projektnu pripremu za velika ulaganja. Dalje osiguravati dovoljne resurse za održavanje prometne infrastrukture i institucija.
- Provoditi međunarodne obveze u okviru konvencija o međunarodnim pomorskim organizacijama i poboljšati uvjete pomorske sigurnosti flote u svjetlu Pariškog memoranduma o razumijevanju.

Energija

- Usvojiti i primijeniti dugoročnu strategiju za ekološki održivu energetska politiku.
- Nastaviti provedbu regionalnih i međunarodnih obveza u tom području u pogledu uspostave konkurentnog regionalnog energetskeg tržišta.
- Postati stranka međunarodnih konvencija o nuklearnoj sigurnosti čija je ugovorna stranka Euratom.

Informacijsko društvo i mediji

- Finalizirati prenošenje okvira EU-a za elektroničke komunikacije iz 2002. u nacionalno zakonodavstvo.
- Uspostaviti konkurentno tržište elektroničkih komunikacija kroz progresivnu provedbu zakona i primjenu konkurentnih sigurnosnih mjera te rješavanjem svih postojećih pitanja prepreka ulaska na tržište.
- Zadržati neovisnost regulatornih tijela i osigurati dovoljne resurse i stručnost za provođenje njihovih zadataka.
- U potpunosti uskladiti zakone s pravnom stečevinom Europske unije koja se odnosi na audiovizualno područje.

Financijski nadzor

- Razviti i provoditi načela decentralizirane upravljačke odgovornosti i funkcionalne neovisne unutarnje revizije u skladu s međunarodno prihvaćenim normama i najboljom praksom EU-a.
- Ojačati operativnu sposobnost i funkcionalnu i financijsku neovisnost državnog revizorskog ureda.
- Razviti postupke i administrativne kapacitete radi učinkovite zaštite financijskih interesa Europske unije.

Statistika

- Nastaviti razvoj pouzdane ekonomske statistike. Razvijati institucionalne kapacitete za pripremu i objavljivanje osnovnih statističkih podataka usklađenih s europskim normama u području poslovne statistike, statistike tržišta rada i nacionalnih računa.
- U cijelosti uključiti lokalnu vlast u opće državne račune.

Pravda, sloboda i sigurnost

Vize, granična kontrola, azil i migracija

- Razviti tehničku infrastrukturu i kapacitete ljudskih resursa radi provedbe politike integriranog upravljanja granicama, uključujući jačanje granične policije i carinskih služba. Poboljšati prekogranične povezanosti otvaranjem novih graničnih prijelaza.
- Dodatno uskladiti viznu politiku sa zakonodavstvom i praksom Europske unije.

Droge

- Ojačati međuagencijsku i međunarodnu suradnju i dalje razvijati kapacitete odgovarajućih tijela za provedbu zakona za borbu protiv nedopuštene trgovine drogama.

Policija

- Nastaviti restrukturiranje; osigurati odgovornost; reformirati obrazovanje policajaca; osigurati suradnju između agencija za provedbu zakona.

Borba protiv organiziranog kriminala i terorizma

- Razviti učinkovit sustav zaštite svjedoka koji također uključuje regionalne elemente.
- Učvrstiti borbu protiv gospodarskog i financijskog kriminala (uključujući pranje i krivotvorenje novca), prijevaru i korupciju, te poboljšati odgovarajuće zakonodavstvo.
- Omogućiti postavljanje časnika za vezu, dodijeljenih od strane država članica EU-a, u odgovarajuća državna tijela koja sudjeluju u borbi protiv organiziranog kriminala. Provoditi Palermску konvenciju i njezine protokole o transnacionalnom organiziranom kriminalu i primjenjive međunarodne norme o financijskom i gospodarskom kriminalu.
- Povećati administrativne i pravosudne kapacitete radi provedbe kaznenog zakona vezano uz organizirani kriminal. Dodatno ojačati jedinicu za borbu protiv organiziranog kriminala u Ministarstvu za unutarnje poslove i osigurati koordinaciju svih tijela koja provode zakone, uključujući daljnji razvoj odgovarajućih obavještajnih kapaciteta u vezi s kriminalnim radnjama.
- Učvrstiti borbu protiv gospodarskog i financijskog kriminala (uključujući borbu protiv krivotvorenja gotovinskih i negotovinskih sredstava plaćanja) i ojačati institucionalne i administrativne kapacitete radi rješavanja povezanih izazova.

Zaštita osobnih podataka

- Osigurati nesmetano funkcioniranje nadzornog tijela za zaštitu podataka.
- Osigurati kapacitete državnih tijela, posebno tijela koje provode zakone, radi provedbe zakonodavstva o zaštiti osobnih podataka.

4. PLANIRANJE

Pomoć Zajednice na temelju procesa stabilizacije i pridruživanja za zemlje zapadnog Balkana osigurat će se na temelju postojećih financijskih instrumenata, posebno Uredbe Vijeća (EZ) br. 1085/2006 od 17. srpnja 2006. o uspostavi instrumenta prepristupne pomoći (IPA) ⁽¹⁾. Crna Gora, stoga, može imati pristup financiranju iz više zemalja i iz horizontalnih programa.

5. UVJETOVANOST

Pomoć zemljama zapadnog Balkana uvjetovana je napretkom u ispunjavanju kopenhaskih kriterija i ostvarivanju posebnih prioriteta iz ovog Europskog partnerstva. Neispunjenje ovih uvjeta moglo bi prouzročiti da Vijeće poduzme odgovarajuće mjere na temelju članka 21. Uredbe (EZ) br. 1085/2006. Pomoć Zajednice također podliježe uvjetima koje je utvrdilo Vijeće u svojim zaključcima od 29. travnja 1997., posebno s obzirom na radnje koje primatelj poduzima pri obavljanju demokratskih, gospodarskih i institucionalnih reforma.

6. PRAĆENJE

Provedba Europskog partnerstva ispituje se mehanizmima utvrđenim na temelju procesa stabilizacije i pridruživanja, posebno godišnjim izvješćima o napretku koje podnosi Komisija Europskih zajednica.

⁽¹⁾ SL L 210, 31.7.2006., str. 82.